

Spis treści

Wstęp 7

Część I. Polskie projekty integracji europejskiej do 1918 r.

(Andrzej Borzym) 9

1. Początki Europy: podstawowe pojęcia 11
 - 1.1. Nazwa, granice, tożsamość 11
 - 1.2. Motywy integracji 18
2. Polskie związki z Europą: bliskość i dystans 23
 - 2.1. „Akcesja”. Pogranicze Europy (X-XIV w.) 23
 - 2.2. Jagiellonowie. Na europejskiej scenie (XV-XVI w.) 28
 - 2.3. Sarmacja europejska: między Wschodem a Zachodem (XVII w. - I poł. XVIII w.) 39
 - 2.4. Iluminacja: Powrót do Europy (II poł. XVIII w.) 49
 - 2.5. Batalia o zupełnie nową Europę (XIX w.) 57
 - 2.6. Pragmatyzm: Europa regionów (XIX/XX w.) 68
3. Podsumowanie 75
- Bibliografia. Opracowania ogólne 77

Część II. Polska przygoda z federacją i dwie wojny światowe

(Jeremi Sadowski) 79

4. Oczekiwana wolność i nieoczekiwany eurosceptycyzm 79
 - 4.1. Kłopoty ze wspólną, „europejską” narracją 80
 - 4.2. „Nie” dla Paneuropy 82
 - 4.3. Ekspansja Paneuropy 83
 - 4.4. Zwrot w poglądach twórcy Paneuropy 86
 - 4.5. Inne źródła niechęci 90
 - 4.6. Polskie „tak” i „nie” dla Ligi Narodów 93
 - 4.7. Dalsze oceny Ligi 96
 - 4.8. Akademicki Związek Pacyfistów 99
 - 4.9. Polskie i „tak”, i „nie” dla Małej Ententy 102
 - 4.10. Federacje regionalne 103
 - 4.11. Powstawanie utopii 107
5. Europa jako federacja federacji regionalnych 109
 - 5.1. Federacja polsko-czechosłowacka 111
 - 5.2. Rada Planowania Europy Środkowej i Wschodniej 114

5.3.	Szczebel partii i ugrupowań	115
5.4.	Inicjatywy prywatne	117
5.5.	Działania oddolne	119
5.6.	Jaka federacja	120
5.7.	W poszukiwaniu szerszego poparcia	122
5.8.	Józef Retinger	124
5.9.	Czasopismo „New Europe”	127
5.10.	Pierwsza konstytucja paneuropejska	130
5.11.	Konstytucje dla Europy Środkowo-Wschodniej	132
5.12.	Czterech policjantów czy federacja państw średnich i małych	135
5.13.	Opór Stalina	137
5.14.	Wahania Beneša	139
5.15.	Wątpliwości Roosevelta	139
5.16.	Zygzałki Churchilla	142
5.17.	Mimo wszystko kontynuacja	144
5.18.	Druga fala	147
5.19.	Historia i prehistoria pomysłu	148
6.	Między Ruchem Europejskim a Międzymorzem	150
6.1.	Kluby federalne Międzymorza	154
6.2.	Związek Polskich Federalistów i jego mutacje	159
6.3.	NiD – pierwsza polska partia europejska?	162
6.4.	Federalizm paryskiej „Kultury”	167
6.5.	Józef Retinger jako jednoosobowa instytucja europejska	172
6.6.	Jednoczenie Ruchu Europejskiego	175
6.7.	Kongres haski	176
6.8.	Sukcesy i porażki	178
6.9.	Komisja do spraw Europy Środkowo-Wschodniej	179
6.10.	Czynnik amerykański	182
7.	Nowe inicjatywy i nowe nadzieje, czyli polityka po śmierci Stalina	185
7.1.	Dziesięć lat później, czyli federalizm lat 60. i 70.	190
7.2.	Kluby federalne oraz NiD	191
7.3.	Stanowisko paryskiej „Kultury”	200
7.4.	Między nostalgią a realizmem, czyli próby kontynuacji	206
8.	Prawdziwi czy nieprawdziwi Europejczycy	209
	Bibliografia. Opracowania ogólne	217
	Epilog	218
	Indeks osób	225